UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

De ascensione d[omi]ni ca. cxcviij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

Visual Library

poſt celebratã miſſaꝫ deſcẽdiſſet lux magna per aliq̄t horas fulſit: ⁊ circũſtãtes q̄ aderãt ceciderũt Cũq̄ꝫ poſt lucẽ ſurgẽtes acceſſiſſent ad tumulũ eiꝰ: vacuũ inueneẽt: tñ terra leuis ſcaturiebat ĩ fũdo: ſicꝰ ĩ fontibꝫ ſolet arena bullire: ⁊ adhuc quoq̄ꝫ eadem ſcaturigo bullire ibi videt̃. Vñ multi putauerũt eũ viuere ſub terra: ⁊ anhelitu eius ſcaturiginem fieri. Alij aũt iam tranſlatũ ad celũ putant. De hmõi vero melius eſt pie dubitare q̄ꝫ temere diffinire.

De apparitiõe dñi ĩ galilea vbi mãdatũ ẽ diſcipulis vt docerent gentes ⁊ baptizarẽt. Caplm. CXCVII.

V ndecim autẽ diſcipuli abierũt ĩ galileã ad mõteꝫ vbi ↄſtituerat illꝭ ieſus Et vidẽteſ eũ: adorauerũt, q̄dã aũt dubitauerũt. Et exprobrauit illis duriciã cordis eoꝝ: ⁊ ait. Data ẽ mihi oĩs ptãs ĩ celo ⁊ in terra. i. nũc apparet oĩpotẽtia mea. Vel ita, dixerã vob: in viam gentiũ ne abieritis, ſꝫ q̄a iudei abiecerũt me: q̄ſi dederũt mihi ptãtem mittendi vbiq̄ꝫ terraꝝ ſub celo Vñ igit̃ ſubdidit. Ite ĩ orbẽ vniuerſum: ⁊ ꝑdicate euãgeliũ oĩ creature. i. homini ꝑ q̄ facta eſt oĩs creatura. Vel q̄ hꝫ ꝑticipationẽ cũ oĩ creatura. Vñ ⁊ hõ microcoſmus. i. minor mũdus dr. Et addidit. Docete oẽs gẽtes. i. oĩa genera gentium ſeruare que dixi vob baptizãtes eos ĩ nomine patris ⁊ filij et ſpũſſancti. In inchoatione opeꝝ noſtrorum eandem ꝓponimus formã ꝟborũ. ſed inuocando orãtes: vt ad honorẽ trinitatis fiat opus qđ inchoamus: ⁊ vt trinitas nobis cooper̃. In baptiſmo aũt dr affirmando: ⁊ eſt. Baptizo te in noĩe patrꝭ ⁊ filij ⁊ ſpũſſancti. i. miſteriũ baptiſmi ago, ſed autoritas penes trinitateꝫ eſt. Qui crediderit ⁊ baptizatus fuerit: ſaluꝰ erit, qui nõ crediderit cõdemnabit̃ Non ait. nec baptizatꝰ fuerit. Sine baptiſmo eñ ſaluat̃ homo cũ eum excludit articulus neceſſitatis: nõ ↄtemptus religionis Vñ qđ dictũ eſt. niſi quis renatus fuerit ⁊c. ſic intelligitur Qui ↄtempſerit renaſci. Ordini verboꝝ dñi adherent heretici huius tpis dicentes. Nõ oportere baptizari niſi credentẽ. ⁊ ideo nõ recipiũt baptiſmũ ꝑuuloꝝ. Sed non intelligunt tps quo hoc dictum eſt. Primo eñ q̄ꝛ ꝑdicabat̃ adultꝭ: baptizandi erãt adulti: q̄ꝛ fides exigit̃ in baptiſmo. Poſtmodũ ꝑuuli eoꝝ: ergo ꝓ adultis põt intelligi h̄ eſſe dictũ Vel ſi pro oĩbus ſic expone Qui crediderit ⁊ bap. fue. hoc eſt qui ĩ fide baptizabitur. Optet eñ baptizandum: vel ꝑ ſe: vel ꝑ alium credere. Signa aũt eos qui crediderint: hec ſequent̃. In nomĩe meo demonia eijcient: linguis loquentur nouis. ſerpẽtes tollent ⁊c. et hoc quoq̄ꝫ ꝓ tempore dictuꝫ eſt. Tunc enim ſigna fiebant ꝓ ĩfidelibꝫ conuertendis. Quia ergo ſigna nõ ſunt neceſſaria: non modo fiunt ſicut paſſim tunc fiebãt Nos enim cum arbuſta plãtamus tandiu infundimus aquam: quouſq̄ꝫ in terra cõualeſcant.

Quaſi diceret: qđ in aure audiſtis ꝑdicate ſuꝑ tectũ. Inde eſt q̄ꝛ euangeliũ legit̃ in edito tãq̄ꝫ vbiq̄ꝫ: ⁊ ab omnibus audienduꝫ ⁊ coram oĩbꝫ Primo fit ſignũ crucis ſuper librũ. q. d. Hic ẽ liber crucifixi: poſt ĩ fronte et in pectore quaſi in vtroq̄ꝫ ſuꝑliminari.

Generale enim fuit in ꝑmitiua ecclia q̄ illi q̄ exibãt d̃ fonte ſtatĩ loquebant̃ linguis.

De aſcenſione dñi. Caplm. CXCVIII

D e aũt aſcenſionis venit ad eos in hierlm: ⁊ ait Sedete ĩ ciuitate q̄uſq̄ꝫ iduamini virtute ex alto. Cũq̄ꝫ comediſſet cum eis vñ intelligit̃ ſextã horã tranſiſſe: eduxit eos foras in montem oliueti ꝟſus bethaniã. Et eleuatꭍ manibus bñdixit eis. Et vidẽtibus illꝭ eleuatꝰ ẽ in celũ, ⁊ nubes lucida baiulabat eũ miſterio angeloꝝ. Cũq̄ꝫ iã ſubtractus eẽt ab oculis diſcipuloꝝ: tñ adhuc intuebantꝭ celũ, ꝓpterea duo angeli in forma viroꝝ ſteterũt iuxta illos: ⁊ dixerũt. Viri galilei q̄d aſpicitis in celũ. q. d. Recedite nec expecteti ieſũ vt modo redeat: tñ in fine tempoꝝ ſic veniet queadmodũ vidiſtꭍ eum euntem in celũ baiulis ſcꝫ nubibus deſcẽdet in aera Illi autẽ regreſſi ſunt in hierlm: ⁊ expectabãt ꝓmiſſum ſpũmſanctum. Quo accepto tpibus ſuis ꝑfecti ꝑdicauerunt vbiq̄ꝫ do

Hanc vltimam ꝓceſſionem poſt ieſum repſentat eccleſia dominicis diebꝫ egrediendo de ecclia ⁊ redeundo ad eã: q̄ſi d̃ hierlm exiẽs. ⁊ rediẽs in hieruſalem: et ſequendo crucem: vt illi crucifi

mino coopante ⁊ ſer
monem cōfirmante
ſequētibꝫ ſignis. Et
nota dn̄iam. Trāſla
tus ē enoch ē. ſubuect⁹
eſt helias aſcēdit ie
ſus ꝓpria ſui virtute.

ꝑum. Et licȝ illi redie
rint ſine ieſu: tn̄ nos
redim⁹ cum cruce: qa
ipe dixit: vobiſcū ſuȝ
vſqȝ ad cōſummatio
nē ſeculi. Et nota qa
primitiua eccl'ia ob
ſeruauit diem domi
nicam: vt ⁊ modo ⁊ etiā feriam qntam in me
moriam aſcenſionis. et tūc qnta feria fiebat
ꝓceſſio. Sȝ multiplicatis ſolennitatibꝫ ſan
ctoꝝ: ſublata eſt ſolēnitas qnte ferie. ⁊ ꝓceſ
ſio trāſlata eſt ad dominicā. Unde dr̄ ꝙ qn
ta feria cognata ſit dominice.

Sequuntur tituli capitulorū in hiſtoriā
Actuum apoſtolorum.

Quotiens apparuit dn̄s diſcipulis infra q
draginta dies. Capl'm. j.
Q aplī fuerunt baptizati ca. ij.
Quid rn̄derit dn̄s indiſcrete q̄rētibꝫ. ca. iij.
De ortu ⁊ ꝓceſſu p̄dicatiōis. ca. iiij.
Quid fecerint abeunte dn̄o. ca. v.
Quibꝫ ex cauſis angeli apparuerūt. ca. vj.
In quo imitamur apl'os. ca. vij.
Ubi ⁊ cum quibus ſe collegerūt. ca. viij.
De ſermone petri. ca. ix.
De electione matthie. cap. x.
De miſſione ſpūſſancti. ca. xj.
De miraculo linguaꝝ. ca. xij.
Q petrus cōuicit mentientes auctoritate ꝓ
phetarum. ca. xiij.
De ꝓdigijs in celo ſurſum impletis. ca. xiiij
Exponit ꝟba dauid de chriſto. ca. xv.
De impleta ꝓphetia iohel ca. xvj.
De paralytico curato a petro ca. xvij.
Q ſibi nihil aſcribebāt ſed oīa deo. ca. xviij.
De inuidia ſaduceoꝝ in apl'os ca. xix.
Q cōſtanter reſponderūt ad interrogata in
concilio ca. xx.
De mutua charitate inter apl'os. ca. xxj.
De morte ananie ⁊ ſaphire. ca. xxij.
De ſignis que fiebant ab apl'is ca. xxiij
De incarceratione apl'oꝝ ca. xxiiij.
Quō ꝑ angelū d carcere ſunt educti. ca. xxv.
Quō obſtupuerūt illis eductis ca. xxvj.
De reſponſione eoꝝ ca. xxvij.
De ꝯſilio gamalielis ca. xxviij.
Aliud exemplū de eodem ca. xxix.
De cauſa murmuris int' chr̄ianos. ca. xxx.
De cōmendatiōe beati ſtephani ca. xxxj
De ſermone eiuſdem ca. xxxij.
Proſecutio narrationis ca. xxxiij
Quō computent. ccccxxx. anni ca. xxxiiij
Opinio bede de eodem ca. xxxix.
Redit ſtephanus ad ordinē hiſtorie ca. xl
Cōmēdat tabernaculum ne videat damna
re locum ſanctum ca. xlj.
Q lapidauerunt ſtephanū ca. xlij
De p̄ma ꝑſecutione ſauli ca. xliij.
De petitione ſimonis magi. ca. xliiij.
De eunucho baptizato a philippo ca. xlv.
De excecatione ſauli. ca. xlvj.
Quō ananias ex mandato domini viſitauit
ſaulum. ca. xlvij.
De inuidia iudeoꝝ in paulum ca. xlviij
De curatione enee ca. xlix.
De cōuerſione Cornelij. ca. l.
De viſione petri. ca. lj.
Q petrus venit ad corneliū vocatus ca. lij
Q baptizauit cornelium et eos qui cum eo
erant. ca. liij.
Quō redargut⁹ eſt petrus a chr̄ianis. ca. liiij
De ꝯtinuatione hiſtorie. ca. lv.
De collecta facta paupibꝫ. ca. lvj.
De morte iacobi maioris ca. lvij.
Quis fuerit procurator ſubſtitutus mortuo
pilato. ca. lviij.
De ꝓpoſito herodis agrippe ca. lix.
De cā inuidie tyberij ⁊ herodis agrippe. ca. lx.
In quo herodes offendit tyberiū ca. lxj
Quomodo liberatus eſt herodes ī morte ty
berij. ca. lxij.
Q Gaius mandauit ſtatuam ſuam erigi in
templo. ca. lxiij.
De morte Gaij impatoris ca. lxiiij.
De eodem ca. lxv.
Quomodo occiſo iacobo voluit apprehen
dere petrum ca. lxvi.
Quomodo liberatus eſt Petrus d manu he
rodis. ca. lxvij.
De morte herodis ca. lxviij.
De agrippa ca. lxix.
Reditus hiſtorie ad ordinē ſuum ca. lxx.
Q paulus ⁊ barnabas cōuerterūt ſergiū ꝓ
conſulem. ca. lxxj.
De diſceſſu ioannis ab eis ca. lxxij.
De predicatione Pauli et Barnabe in ſyna
goga. ca. lxxiij.
Adhuc de eodem. ca. lxxiiij
Quare tranſierunt ad gentes. ca. lxxv.